

Notatka z 21 spotkania Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich

Spotkanie Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich w formule online odbyło się 18 listopada 2021r. i zostało zorganizowane przez Europejską Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (ENRD) we współpracy ze Słoweńską Siecią Obszarów Wiejskich. Ponad 70 przedstawicieli Jednostek Wsparcia Sieci z krajów UE, Instytucji Zarządzających i Komisji Europejskiej wzięło udział w webinarium. Z Polski uczestniczyli przedstawiciele Jednostki Centralnej KSOW Paweł Krzeczunowicz i Agata Markuszewska.

Celem spotkania było:

- omówienie rozwoju działalności sieci i działań priorytetowych dla KSOW;
- zapewnienie przestrzeni do wymiany informacji na temat nadchodzących działań sieciujących podczas okresu przejściowego oraz bieżącego rozwoju krajowych sieci WPR.

Spotkanie otworzył krótki film video przygotowany przez słoweńską sieć obszarów wiejskich pokazujący rolnictwo i życie na słoweńskiej wsi oraz działalność sieci.

Następnie Podsekretarz Stanu Ministerstwa Rolnictwa w Słowenii Aleš Irgolic przedstawił działania prezydencji słoweńskiej w Radzie UE w zakresie wdrażania długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich (LTVRA). Podkreślił, że ww. wizja jest ważnym horyzontalnym tematem dla kraju i organizowane podczas prezydencji wydarzenia koncentrują się na trzech zagadnieniach: kobiety i ich rola na obszarach wiejskich, dialog pomiędzy miastem a wsią oraz inteligentne wsie. Przedmiotowe wydarzenia to ministerialna konferencja pt. „Kobiety i ich pozycja na obszarach wiejskich”, nieformalne spotkanie Ministrów Rolnictwa na temat wzmocnienia dialogu pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi oraz międzynarodowa konferencja pt. ”Smart Villages dla zielonej, cyfrowej i odpornej Europy”

- [Programme – Smart villages for a digital, green and resilient Europe, Rajhenburg, 1st Oct 2021](#)
- ["Smart Villages for a Green, Digital and Resilient Europe" International Conference](#)

Ze strony Komisji Europejskiej Dyrekcji ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich głos zabrał Dyrektor Mario Milouchev, który odniósł się do prac Słowenii podczas Prezydencji w UE. Podziękował za zorganizowanie wydarzeń wysokiego szczebla wspierających długoterminową wizję dla obszarów wiejskich. Zapowiedział, że jeszcze w tym roku Komisja Europejska ogłosi Pakt na rzecz obszarów wiejskich, a w połowie 2022 roku zorganizuje wydarzenie na ten temat. W międzyczasie krajowe sieci obszarów wiejskich państw członkowskich UE mogą zrobić wiele, w szczególności w zakresie angażowania lokalnych interesariuszy i wsparcia zintegrowania priorytetów krajowych z priorytetami regionalnymi i lokalnymi. Aby te działania były bardziej widoczne zachęcał do wymiany

informacji na temat podejmowanych aktywności, takich jak plany działania wsi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, doświadczenia rural proofing¹, wiejskie zgromadzenia.

W dalszej części swojego wystąpienia podkreślił znaczenie utworzonej wielojęzycznej platformy cyfrowej, uruchomionej pod adresem [Conference on the Future of Europe](#), która dostarcza informacji o pracach prowadzonych w ramach Konferencji na temat przyszłości Europy. Zwrócił się z prośbą o pomoc do krajowych sieci obszarów wiejskich w dotarciu do obywateli na obszarach wiejskich, a w szczególności do ludzi młodych i kobiet, lub organizacji, które je reprezentują, aby zachęcić do podzielenia się swoimi pomysłami i wyrazić swoje opinie za pomocą ww. platformy cyfrowej o której dowiesz się na portalu KSOW: [W jakiej Europie chcesz żyć? Niech twój głos kształtuje przyszłość Europy!](#)

Na zakończenie poruszył temat Planów Strategicznych WPR, które kraje członkowskie mają oficjalnie dostarczyć do KE do 1 stycznia 2022 r. Komisja dostrzega wzmocnioną rolę sieci w nowej WPR i liczy na wsparcie w angażowaniu interesariuszy w nowe Plany Strategiczne oraz w przejściu na WPR opartą bardziej na wynikach. Poprzez wymianę i dzielenie się doświadczeniami oraz pomoc w znalezieniu inteligentnych rozwiązań, sieci przyczynią się również do tego, aby polityka KE dotycząca obu filarów WPR realizowała szeroki zakres jej celów – gospodarczych, środowiskowych i społecznych. Sieci będą odgrywać kluczową rolę w promowaniu innowacji i tworzeniu oraz dzieleniu się wiedzą w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Działania sieci pomogą przybliżyć WPR do szczebla lokalnego, tak aby jego realizacja mogła lepiej odpowiadać potrzebom. Sieci będą również gromadzić i udostępniać historie, które pomagają w przekazywaniu wyników / rezultatów zarówno w państwach członkowskich, jak i na poziomie europejskim.

W sesji poświęconej działaniom sieciującym wystąpił nowy szef Punktu Kontaktowego ENRD Jorge Ramirez. Przedstawił trzy cele Europejskiej sieci na najbliższy rok działalności.

1. Wspieranie prężnego sektora rolniczego – cele szczegółowe:

- wspieranie rentownych dochodów gospodarstw rolnych i odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego;
- poprawa orientacji na rynek i zwiększenie konkurencyjności, w tym większa koncentracja na badaniach, technologiach i cyfryzacji;
- poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości.

W tym obszarze planowane jest powołanie grup tematycznych ENRD ds. transformacji krótkich łańcuchów dostaw, warsztaty na temat strategii „Od pola do stołu” i współpracy w łańcuchu dostaw produktów spożywczych, duże wydarzenie nt. budowania synergii pomiędzy WPR a interwencjami rozwoju obszarów wiejskich, warsztaty dla IZ i AP, zbieranie dobrych praktyk (ok. 60), artykuły na portal ENRD i do broszury o projektach.

2. Poprawa środowiska i klimatu – cele szczegółowe:

- przyczynianie się do łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, a także zrównoważonej energii;

---

¹ Rural proofing to mechanizm weryfikowania wpływu określonych rozwiązań na sytuację obszarów wiejskich.

- wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze;
- przyczynianie się do ochrony bioróżnorodności, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów.

W tym obszarze planowane jest powołanie grupy tematycznej (ds. np. zielona architektura WPR, carbon farming - rolnictwo węglowe to sposób na gromadzenie węgla w roślinach i glebie tzw. praktyki rolnicze, które mają na celu wychwytywanie i sekwestrację atmosferycznego dwutlenku węgla, leśnictwo, systemy jakości), warsztaty dla IZ/AP, zbieranie dobrych praktyk (ok. 60), artykuły na portal ENRD i do broszury o projektach.

3. Wzmocnienie społeczności na obszarach wiejskich – cele szczegółowe:

- przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju biznesu na obszarach wiejskich;
- promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa;
- poprawa reakcji rolnictwa UE na wymagania społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpieczną, pożywną i zrównoważoną żywność, marnotrawienie żywności i dobrostan zwierząt.

W tym obszarze planowane jest powołanie dwóch grup tematycznych ds. rewitalizacji obszarów wiejskich oraz ds. rural proofing; powołanie grupy tematycznej ds. LEADER, duże wydarzenie dotyczące długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich, warsztat dla IZ i AP, zbieranie dobrych praktyk (ok. 60) oraz inne.

W obszarze działań przekrojowych Europejska sieć planuje współpracę z innymi podmiotami, działania animacyjne, organizacje wydarzeń (w tym spotkania sieciowe), roczny plan pracy, komunikowanie (wkład do projektowania strony internetowej o WPR, publikacje, w tym broszura dotycząca młodzieży, artykuły na portal).

Następnie odbyły się warsztaty sieciujące, w formule World Café, w podziale na trzy zagadnienia: krótkie łańcuchy dostaw, Europejski Zielony Ład oraz długoterminowa wizja dla rozwoju obszarów wiejskich. Uczestnicy pracując nad poszczególnymi zagadnieniami starali się odpowiadać na trzy pytania:

1. Jakie są kluczowe kwestie związane z łańcuchami dostaw żywności / środowiskiem i klimatem / długoterminową wizją dla obszarów wiejskich, nad którymi pracowałeś lub planujesz pracować w najbliższej przyszłości?
2. Jakimi tematami w tej dziedzinie byłoby Państwo zainteresowani w ramach tworzenia sieci na poziomie UE?
3. Czy masz jakieś przykłady dobrych praktyk/historii sukcesu w swoich krajach? lub Czy masz jakieś przykłady inicjatyw, które przekładają się na wizję w twoim kraju lub inne działania związane z wizją na poziomie krajowym / regionalnym / lokalnym?

W drugiej części spotkania przedstawicielka nowo powstałego centrum wsparcia Europejskiego Partnerstwa Innowacyjnego na rzecz Wydajnego i Zrównoważonego Rolnictwa (EIP-AGRI Support Facility) – Annika Suu – omówiła planowane działania sieci do czerwca 2022 r. Sieć SIR szczególnie informuje o działaniach EIP-AGRI i wynikach

wydarzeń i prac. Z kolei reprezentanci Punktu Pomocy ds. Oceny Obszarów Wiejskich zaprezentowali działania w obszarze ewaluacji do końca 2021 r. oraz podziękowali za dotychczasową współpracę.

Kolejny punkt spotkania dotyczył klastrów geograficznych (tzw. nieformalna grupa sieci KSOW skoncentrowanych przestrzennie): nordycko-bałtycki (kraje wokół Morza Bałtyckiego), centralno-wschodni (kraje Europy Środkowej), atlantycki (kraje położone nad Oceanem Atlantyckim) i śródziemnomorski (kraje położone nad Morzem Śródziemnym). Przedstawiciele dwóch działających klastrów nordycko-bałtyckiego i centralnego zostali zaproszeni do podzielenia się swoimi spostrzeżeniami z udziału w spotkaniach poświęconych tym klastram: Ernestas Cernis z litewskiej sieci oraz Michael Fischer z austriackiej sieci. Klastr nordycko-bałtycki funkcjonuje już od wielu lat. Spotkania trwające cały dzień organizowane są 1-2 razy w roku w poszczególnych krajach wchodzących w skład tego klastra (Estonia, Dania, Litwa, Łotwa, Finlandia, Szwecja i Polska). Z powodu pandemii Covid-19 formuła spotkań została zmieniona na spotkania godzinne online, z udziałem zaproszonych przedstawicieli Europejskiej sieci oraz zwiększoną częstotliwością spotkań raz na miesiąc. Spotkania prowadzi przedstawiciel sieci fińskiej. Reprezentant Litwy przyznał, że dołączył do spotkań dopiero roku temu i już jego sieć wykorzystwała format spotkań klastra na dyskusje z litewskimi interesariuszami.

Z kolei sieć centralna jest inicjatywą ENRD zapoczątkowaną przy okazji spotkania sieciowego w Pradze w 2018 r. Jednakże pierwotne spotkanie przedstawicieli sąsiadujących krajów z Włoch, Austrii, Chorwacji, Węgier i Słowenii zorganizowano w Bled w 2016 r. Do tej pory spotkania odbywały się sporadycznie przy okazji spotkań sieciujących w Irlandii, Estonii.

W 1-2 godzinnych spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele sieci z następujących krajów: Czechy, Słowacja, Węgry, Słowenia, Austria, Chorwacja, Polska oraz reprezentant Europejskiej sieci. Od października 2021 r. z inicjatywy przedstawicielki ENRD Veroniki Korčeková spotkania organizowane są co miesiąc w formule online, trwające godzinę oraz w rozszerzonym składzie z udziałem przedstawicieli Rumunii i Bułgarii. Spotkania prowadzi przedstawicielka ENRD. Przedstawiciel z Austrii powiedział, że spotkania są dobrą podstawą do wspólnych działań.

Przedstawiciel ENRD dodał, że jedynie Polska uczestniczy w dwóch klastrach.

Ostatni punkt spotkania został poświęcony sieciom w okresie transformacji. Pani Helen Williams z DG AGRI przedstawiła aktualne informacje nt. sieciowania w nowym WPR.

Podstawowym aktem dotyczącym krajowych sieci rozwoju obszarów wiejskich jest artykuł 126 Rozporządzenia. W tekście dodano zapis „Krajowe sieci WPR w oparciu o istniejące sieci, doświadczenia i praktyki w państwach członkowskich”. Ustalono 7 celów i 9 zadań dla sieci.

Drugą podstawą prawną jest projekt aktu wykonawczego w sprawie treści planów strategicznych WPR. Opis sieci WPR obejmuje w szczególności:

a) skrócony przegląd i cele krajowej sieci WPR, w tym opis działań wspierających EIP i przepływ wiedzy w ramach AKIS oraz tworzenie sieci lokalnych grup działania w ramach LEADER / rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność;

b) strukturę, zarządzanie i funkcjonowanie krajowej sieci WPR, w tym, czy sieć zawiera jakiegokolwiek komponenty na poziomie regionalnym; orientacyjny udział środków z pomocy technicznej przydzielonych sieci i orientacyjny budżet na dany okres oraz orientacyjny harmonogram uruchomienia krajowej sieci WPR.

Jeśli chodzi o harmonogram dotyczący tworzenia sieci to nowa WPR będzie obowiązywała od 01.01.2023 r., Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (ENRD) i Europejskie Partnerstwo Innowacyjne na rzecz Wydajnego i Zrównoważonego Rolnictwa (EIP-AGRI przekształca się w jedną europejską sieć WPR w 2022 roku, a krajowe sieci WPR zostaną utworzone do końca 2023 r.

Pani Helen Williams przekazała również uczestnikom informacje o wsparciu sieci na poziomie europejskim. Obecne sieci obszarów wiejskich na poziomie UE – ENRD, EIP-AGRI oraz Punkt Pomocy ds. Obszarów Wiejskich będą działały do czasu uruchomienia sieci WPR UE w 2022 r. Natomiast wsparciem logistycznym i komunikacyjnym działań sieciujących zajmie się inny podmiot CommUnity For Europe. Jednocześnie dodała, że do tej pory nie podpisano nowego kontraktu na lot 3 dotyczący prowadzenia Punktu Pomocy ds. Oceny WPR. Na zakończenie swojego wystąpienia podkreśliła, że w okresie przejściowym KE zapewnia kontynuację działań sieciowych na poziomie UE we wszystkich dotychczasowych obszarach. Połączenie istniejących europejskich sieci zostanie poprzedzone reorganizacją w Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa w Komisji Europejskiej, gdzie powstanie jednostka odpowiedzialna za rozwój obszarów wiejskich i za sieci.

Następnie uczestnicy zostali podzieleni według klastrów geograficznych i dyskutowali nad działalnością swoich sieci w okresie przejściowym. Główne kwestie poruszane przez sieci to wdrażanie AKIS, ukierunkowanie na klimat i środowisko, angażowanie nowych interesariuszy do prac tematycznych, potwierdzenie współpracy w ramach klastrów, które do tej pory nie były aktywne, możliwość dołączenia do klastra w zależności od podejmowanego tematu, realizacja wspólnych tematów dotyczących projektów z zakresu EIP, wsparcie LGD i grup operacyjnych, w jaki sposób sieci muszą komunikować o PS WPR. Link do podsumowania pracy uczestników podczas warsztatów w klastrach: [NRN activities during the transition period and future national CAP networks](#)

Podsumowując spotkanie przedstawicielka DG AGRI Neda Skakelja podniosła kilka kwestii: sieci są ważnym źródłem informacji tego co się dzieje w terenie, nowy model wdrażania - jak sieci mogą sprawić że będzie to urzeczywistnione, rozwijanie narzędzi niezbędnych do prowadzenia spotkań online, angażowanie sieci w plan strategiczny WPR, oczekiwanie od sieci wsparcia we wdrażaniu Paktu na rzecz obszarów wiejskich.

Więcej informacji o wydarzeniu oraz materiały i prezentacje dostępne są pod linkiem: [21st NRN Meeting | Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich \(ENRD\)](#)

Opracowano w jednostce centralnej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.